

Datum odluke: 17.12.2024., **Pravomoćnost:** Pravomoćna presuda, **Datum objave:** 14.02.2025.,
Vrsta odluke: Presuda, **ECLI broj:** ECLI:HR:VTS:2024:664, **Sud:** Visoki trgovački sud Republike Hrvatske,

Sudska odluka

PŽ-2775/2024-2

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, Zagreb

Poslovni broj: PŽ-2775/2024-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Raoula Dubravca, predsjednika vijeća, Lenke Ćorić, suca izvjestitelja i Ivane Mlinarić, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja ADRIA RIJEKA d.o.o. Rijeka, Užarska 28, OIB 07638053150, (ranije HYPO GROUP d.o.o. Rijeka, Užarska 28, OIB 04938014535), kojeg zastupa punomoćnik Alen Ivković, odvjetnik u Rijeci, protiv tuženika REPUBLIKA HRVATSKA, OIB 52634238587, kojeg zastupa Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci, radi utvrđenja osnovanosti osporavanja tražbine, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-11/2024-31 od 24. svibnja 2024., u sjednici vijeća održanoj 17. prosinca 2024.

p r e s u d i o j e

I. Odbija se tužiteljeva žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-11/2024-31 od 24. svibnja 2024. u dijelu točke I. izreke kojim je odbijen tužbeni zahtjev za utvrđenje osnovanim osporavanja tuženikove tražbine drugog višeg isplatnog reda u iznosu od 372.717,76 eura prema stečajnom dužniku Apartmansko naselje - Lavande d.o.o., u stečaju, Malinska, u stečajnom postupku koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Rijeci pod poslovnim brojem St-487/2018 i dijelu točke II. izreke kojim je naloženo tužitelju da tuženiku nadoknadi parnične troškove u iznosu od 45.344,00 eura.

II. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-11/2024-31 od 24. svibnja 2024. u preostalom dijelu i sudi:

1. Utvrđuje se osnovanim osporavanje tuženikove tražbine drugog višeg isplatnog reda u iznosu od 809,61 eura prema stečajnom dužniku Apartmansko naselje - Lavande d.o.o., u stečaju, Malinska, u stečajnom postupku koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Rijeci pod poslovnim brojem St-487/2018.

2. Odbija se kao neosnovan zahtjev tuženika za naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 16.454,00 eura.

Obrazloženje

1. Presudom Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-11/2024-31 od 24. svibnja 2024. odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev za utvrđenje osnovanim osporavanja i nepostojanja tuženikove tražbine drugog višeg isplatnog reda u iznosu od 373.527,37 eura / 2.814.341,99 kuna prema stečajnom dužniku Apartmansko naselje - Lavande d.o.o., u stečaju, Malinska, u stečajnom postupku koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Rijeci pod poslovnim brojem St-487/2018 (točka I. izreke) i naloženo tužitelju da tuženiku nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 61.798,00 eura u roku petnaest dana (točka II. izreke).

2. Protiv te presude tužitelj je pravovremeno izjavio žalbu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. u vezi s člankom 8. i članka 354. stavka 2. točke 11. Zakona o parničnom postupku, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi navodi da tužitelj nije osporio ukupno prijavljenu tražbinu nego samo dio u visini od 2.814.341,99 kuna, a iz presude nije jasno koju prijavljenu tražbinu i po kojoj osnovi je prvostupanjski sud

ispitivao, zatim da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da je tuženik osobni vjerovnik stečajnog dužnika samo zato što je porezna uprava ovlaštena obavljati naplatu i prikupljati poreze za jedinice lokalne samouprave, procjenjivati vrijednost nekretnina i provoditi ovrhu za stvarne vjerovnike i korisnike poreza.

3. Žalitelj dalje navodi kako je u stečajnom postupku osporio tužnikovu tražbinu po osnovi novčane kazne u carinskom prekršajnom postupku zato što spada u tražbine nižih isplatnih redova, ali da o toj tražbini i razlogu njenog osporavanja pobijana presuda nema nikakvih razloga, zatim da je tražbinu po osnovi poreza na dobit osporio samo za 2016. godinu, pa je nejasno zašto je prvostupanjski sud utvrdio da je tužbeni zahtjev neosnovan i u odnosu na tražbinu po osnovi poreza na dobit u 2013. i 2017. godini, a potom ponavlja navode iz prvostupanjskog postupka o tome da je tražbina po osnovi poreza na dobit u 2016. godini prijavljena po osnovi otpisanog iznosa tražbina iz predstečajne nagodbe stečajnog dužnika i obrazlaže zašto je ta nagodba ništetna, tvrdi da je sud trebao po službenoj dužnosti paziti na ništetnost predstečajne nagodbe, te posebno naglašava kako je predmetnom predstečajnom nagodbom otpisana nepostojeća i fiktivna tražbina BČ u visini od 35.000.000,00 kuna, a na temelju toga je država utvrdila porez na dobit kojega je prijavila u ovom stečajnom postupku kao stvarnu tražbinu. U ostalom dijelu žalbe žalitelj ponavlja svoje tvrdnje o tome da je predstečajna nagodba ništetna i tvrdi kako se prvostupanjski sud na neke od tih razloga nije ni osvrnuo, nije obrazložio zašto te činjenice ne smatra važnim za odluku i zašto nije proveo predložene dokaze, kao i razloge zbog kojih smatra da BČ uopće nije bio vjerovnik predstečajne nagodbe i nije ju za to mogao sklopiti, a uz to je tu nagodbu potpisao sam sa sobom, kao vjerovnik i kao prokurist dužnika.

4. U odnosu na tražbine po osnovi poreza na promet nekretnina i poreza na tvrtku u bitnom tvrdi kako je posebnim zakonima propisano da ti porezi pripadaju i uplaćuju se u korist jedinica lokalne samouprave pa tuženik nije vjerovnik tih tražbina. Smatra da tuženik za prijavljene tražbine nema ovršne isprave jer iz poreznih rješenja proizlazi da se dužni porezi uplaćuju u korist drugih vjerovnika. Također tvrdi kako porez na dohodak i prirez porezu na dohodak od nesamostalnog rada (plaće) predstavljaju prihod jedinica lokalne samouprave, a ne državnog proračuna, pa ni za te poreze tuženik nije osobni vjerovnik jer samo povjeravanje naplate poreznoj upravi kao posredniku ne čini tuženika osobnim vjerovnikom tražbina po toj osnovi.

5. Odluku o troškovima postupka tužitelj pobija tvrdnjama da prvostupanjski sud uopće nije obrazložio zašto je priznao sve troškove koje je tuženik tražio, te određeno navodi podneske i ročišta za koje je, po njegovom mišljenju, nagrada određena suprotno zakonu i Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika. Predlaže da ovaj drugostupanjski sud uvaži žalbu, preinači pobijanu presudu tako da prihvati tužbeni zahtjev ili da tu presudu ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Traži naknadu troškova žalbenog postupka.

6. Tuženik nije podnio odgovor na žalbu.

7. Žalba je djelomično osnovana.

8. Pobijana presuda ispitana je na temelju odredbe članka 365 Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23; dalje: ZPP) u granicama žalbenih razloga, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 2., 4., 8., 9., 13. i 14. ZPP-a, te na pravilnu primjenu materijalnog prava, osim u odnosu na primjenu materijalnog prava u odluci o troškovima postupka (članak 356. ZPP-a).

9. Predmet spora je utvrđenje osnovanosti osporavanja tužnikove tražbine u iznosu od 373.527,37 eura / 2.814.341,99 kuna, kao tražbine drugog višeg isplatnog reda prema stečajnom dužniku Apartmansko naselje - Lavande d.o.o. u stečaju, u stečajnom postupku koji se vodi pred Trgovačkim sudom u Rijeci poslovni broj

10. Iz obrazloženja presude razvidno je kako je tuženik prijavio tražbinu u ukupnom iznosu od 3.278.906,77 kuna u koji su uključene i kamate, a sastoji se od tražbine po osnovi poreza na dobit od 2.073.063,01 kuna, poreza na tvrtku od 938,70 kuna, poreza na promet nekretnina od 1.184.940,95 kuna, troškova postupka prisilne naplate od 200,00 kuna, novčanih kazni u carinskom postupku od 6.100,00 kuna, poreznog duga plaćenog po rješenju o reprogramiranju od 566,14 kuna te duga po osnovi prihoda od naplate duga poreza i prireza na dohodak od nesamostalnog rada od 13.097,97 kuna. Te tražbine priznao je stečajni upravitelj, a osporio tužitelj u iznosu od 2.814.341,99 kuna, pa s obzirom na to da za prijavljene

tražbine postoje ovršne isprave, tužitelj je upućen na parnicu radi utvrđivanja osnovanosti svog osporavanja.

11. Nakon što je utvrdio da je tužba podnesena pravovremeno, prvostupanjski sud je ocijenio neosnovanim tužiteljeve tvrdnje o tome da tuženik nema svojstvo osobnog vjerovnika prijavljenih tražbina, kao i tvrdnje da za prijavljene tražbine ne postoje ovršne isprave. U odnosu na tvrdnje tužitelja da je obveza poreza na dobit za 2016. godinu iskazana na temelju otpisa tražbine po predstečajnoj nagodbi poslovni broj St-927/2016 od 13. listopada 2015. koja je ništetna, prvostupanjski sud je najprije utvrdio kako su netočne tvrdnje tužitelja o tome da ne postoji pravni posao između stečajnog dužnika i vjerovnika Lavande Haludovo d.o.o. čiji je predmet bila obveza stečajnog dužnika u iznosu od 10.000.000,00 kuna, pa stečajni dužnik nije iskazao prividnu i nepostojeću obvezu, zatim da je u postupku koji se vodio pred Trgovačkim sudom u Rijeci pod poslovnim brojem P-308/2020 doneseno pravomoćno rješenje o odbačaju tužbe za utvrđenje ništetnosti predstečajne nagodbe, zato što tužbom nisu obuhvaćeni svi sudionici predstečajne nagodbe, pa je prvostupanjski sud zaključio da iz istih razloga ne može utvrđivati djelomičnu ništetnost predstečajne nagodbe u ovom postupku, te da ne može ispitivati pravilnost i zakonitost upravnog rješenja donesenog u postupku predstečajne nagodbe. Stoga je pozivom na odredbe Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 71/15, 104/17, 36/22 i 27/24), Zakona o Poreznoj upravi („Narodne novine“ broj: 115/16, 98/19 i 155/23), Zakona o doprinosima („Narodne novine“ broj: 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23 i 114/23) i Općeg poreznog zakona („Narodne novine“ broj: 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20 i 114/22), odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan.

12. U rješenju o osporenim i priznatim tražbinama, navedeno je kako je tužitelj osporio tuženikovu tražbinu u iznosu od 2.814.341,99 kuna uz obrazloženje „da se dužnik u predstečajnoj nagodbi obvezao podmiriti tražbinu u smanjenom iznosu, istakao je prigovor zastare i da su novčane kazne tražbine nižeg isplatnog reda“ (str. 9. spisa i točka 4. obrazloženja rješenja o utvrđenim i osporenim tražbinama).

13. Djelomično su točne tvrdnje žalitelja da u obrazloženju presude nije posebno navedeno koje je od prijavljenih tražbina tužitelj osporio i u kojoj visini, ali to ne utječe na pravilnost i zakonitost pobijane presude, jer je posve jasno i razumljivo za koje je od pojedinačno navedenih tražbina prvostupanjski sud utvrdio da je tužiteljevo osporavanje neosnovano i razloži za to. To se posebno odnosi na porez na dobit za 2013. i 2017. godinu, jer je iz obrazloženja presude jasno da je raspravljano i odlučeno samo o tražbini po osnovi poreza na dobit za 2016. godinu. Uostalom, to je bila obveza tužitelja da već u činjeničnim navodima tužbe točno navede koje od prijavljenih tražbina osporava i zašto, kao i u kojoj visini.

14. Tužitelj je tijekom prvostupanjskog postupka dopunjavao činjenične navode tužbe tako da je do zaključenja raspravljanja postalo jasno da osporava tražbine po osnovi poreza na dobit, poreza na promet nekretnina, poreza na tvrtku i poreza i prireza na dohodak, zato što smatra da Republika Hrvatska nije osobni vjerovnik stečajnog dužnika, s tim da tražbinu po osnovi poreza na dobit za 2016. godinu posebno osporava tvrdnjom da je predstečajna nagodba ništetna, dok tražbinu po osnovi novčane kazne osporava zato što spada u tražbine nižeg isplatnog reda.

15. Osnovano žalitelj tvrdi da pobijana presuda nema razloga o osnovanosti osporavanja tražbine po osnovi novčane kazne izrečene u carinskom prekršajnom postupku i u odnosu na tu tražbinu ostvarena je bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a. Unatoč tome, na temelju nespornih navoda stranaka i podataka u spisu proizlazi da je doista riječ o tražbini po osnovi novčane kazne koju je tuženik prijavio u visini od 6.100,00 kuna što preračunato u eure primjenom fiksnog tečaja konverzije 7,53450 kuna za 1 euro i općih pravila za preračunavanje i zaokruživanje iz članka 14. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj: 57/22 i 88/22) iznosi 809,61 eura.

16. Prema odredbi članka 138. stavka 2. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 71/15, 104/17, 36/22 i 27/24) u tražbine drugoga višega isplatnog reda ulaze sve ostale tražbine prema dužniku, osim onih koje su razvrstane u niže isplatne redove, a prema odredbi članka 139. stavka 1. točke 3. Stečajnog zakona, u tražbine nižih isplatnih redova spadaju novčane kazne izrečene za kazneno ili prekršajno djelo i troškovi kaznenoga ili prekršajnoga postupka. Stoga je tužitelj osnovano osporio tu tražbinu kao tražbinu višeg isplatnog reda i tužbeni zahtjev je u tome dijelu osnovan, pa je na temelju odredbe članka 373.a ZPP-a prvostupanjska presuda u tome dijelu preinačena.

17. U odnosu na pitanje osnovanosti osporavanja ostalih tražbina, prvostupanjska pobijana presuda

sadrži jasne i valjane razloge, pa nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a, kao ni bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. u vezi s člankom 8. ZPP-a, jer je prvostupanjski sud pravilno cijenio izvedene dokaze.

18. Suprotno žalbenim navodima, pravilno je shvaćanje prvostupanjskog suda o tome da je Republika Hrvatska stečajni vjerovnik u smislu članka 137. Stečajnog zakona jer je u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imala imovinskopravne tražbine prema stečajnom dužniku. Okolnost da je u poreznim rješenjima odnosno rješenjima o ovrsi određena naplata tražbina po osnovi poreza u korist jedinica lokalne samouprave označene posebnim brojem računa, ne znači da je jedinica lokalne samouprave stečajni vjerovnik. Načelno, nema zapreke da vjerovnik označi po svojoj volji račun na koji treba izvršiti uplatu, jer se prema općim odredbama obveznog prava, obveza može ispuniti vjerovniku ili osobi određenoj zakonom, sudskom odlukom, ugovorom između vjerovnika i dužnika ili onoj koju odredi vjerovnik, kako je to propisano člankom 164. stavkom 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22 i 156/22).

19. U ovoj pravnoj stvari nije prijeporno da prihod od poreza na promet nekretnina, poreza na tvrtku, poreza na dobit i poreza i prireza na dohodak pripada jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Međutim, time što je propisano da naplatu i ovrhu tih javnih davanja provodi porezna uprava određen je i vjerovnik tih tražbina, pa osobe kojima pripadaju javna davanja koja utvrđuje i naplaćuje porezna uprava, ne mogu samostalno ostvarivati te tražbine u postupku naplate poreza. Slijedom toga nisu ovlaštene ni podnijeti prijavu tražbine u stečajnom postupku, kao stečajni vjerovnici, nego je vjerovnik tražbina po osnovi javnih davanja upravo Republika Hrvatska.

20. U odnosu na osporavanje tražbine po osnovi poreza na dobit u 2016. godini, kojemu žalitelj pridaje posebnu pozornost, treba uvodno ukazati na odredbu članka 266. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 71/15, 104/17, 36/22 i 27/24). Prema stavku 2. tog članka, ako je koji od stečajnih vjerovnika osporio tražbinu koju je priznao stečajni upravitelj, sud će stečajnoga vjerovnika uputiti na parnicu radi utvrđivanja osporene tražbine, a prema stavku 4., ako za osporenu tražbinu postoji ovršna isprava, stečajni sudac će na parnicu uputiti osporavatelja da dokaže osnovanost svoga osporavanja.

21. Dakle, u ovom postupku tužitelj je, kao osporavatelj tražbina, za koje postoji ovršna isprava, bio dužan dokazati osnovanost svoga osporavanja. U toj parnici nije dopušteno ponovo utvrđivati osnovanost tuženikove tražbine za koju postoji ovršna isprava. U suprotnom bi to značilo suđenje dva puta o istom (članak 333. stavak 2. ZPP-a). Predmet raspravljanja u parnicama na koje se upućuje osporavatelj tražbine da dokaže osnovanost svog osporavanja mogu biti samo neki od opozicijskih ili opugnacijskih prigovora koje ovršenik inače može isticati u žalbi protiv rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave iz članka 50. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 i 114/22).

22. Slijedom toga u ovoj parnici se ne može raspravljati o valjanosti ovršne isprave, kao ni o valjanosti druge ovršne isprave (predstečajne nagodbe koja je sklopljena pred Trgovačkim sudom u Varaždinu 13. listopada 2016. pod poslovnim brojem St-927/16 između stečajnog dužnika i njegovih vjerovnika) čija je ništetnost, po tvrdnjama žalitelja, utjecala i na valjanost ovršne isprave na temelju koje je tuženik prijavio svoju tražbinu po osnovi poreza na dobit u 2016. godini. Stoga sve ono što žalitelj navodi u prilog ništetnosti predstečajne nagodbe, ne može predstavljati dopuštene razloge osporavanja osnovanosti tražbine za koju postoji ovršna isprava koja nije ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena izvan snage.

23. Zaključno treba dodati kako se prvostupanjski sud s pravom nije bavio pitanjem zastare tražbine, kao jednim od dopuštenih opozicijskih razloga, na koji se tužitelj pozivao u stečajnom postupku na ispitnom ročištu, budući da je očito kako je tužitelj od toga prigovora odustao jer se u činjeničnim navodima tužbe nije na njega pozivao u prilog osnovanosti tužbenog zahtjeva.

24. Na temelju navedenog proizlazi da svojim razlozima osporavanja tuženikove tražbine na koje se tužitelj pozivao tijekom prvostupanjskog postupka i koje uglavnom ponavlja u žalbi, tužitelj nije doveo u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude.

25. Odluka o troškovima postupka je pravilna u odnosu na osnovanost zahtjeva tuženika da mu tužitelj

nadoknadi troškove postupka zato što je tužitelj izgubio ovu parnicu (članak 154. stavak 1. ZPP-a), s tim da ni djelomično preinačenje pobijane presude i odbijanje tužbenog zahtjeva nije utjecalo na takvu odluku budući da je preinačenjem presude tužitelj uspio samo u neznatnom dijelu svog zahtjeva (0,2%) zbog kojeg nisu nastali posebni troškovi, pa je tužitelj svejedno dužan nadoknaditi tuženiku parnične troškove na temelju članka 154. stavka 5. ZPP-a. Iz istih razloga tužitelj nema pravo ni na naknadu troškova žalbenog postupka.

26. Međutim, djelomično su osnovani žalbeni navodi kojima žalitelj osporava visinu priznatih troškova za pojedine parnične radnje. Iz obrazloženja presude razvidno je da je prvostupanjski sud, osim nagrade za sastavljanje odgovora na tužbu, priznao tuženiku i troškove na ime nagrade za sastavljanje šest podnesaka i to za svaki po Tbr. 8/1 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 138/23). Suprotno onome što tvrdi žalitelj svi ti podnesci su obrazloženi i podneseni su kao odgovor na tužiteljeve podneske kojima je dopunjavao i mijenjao činjenične navode tužbe i bili su potrebni za vođenje ove parnice, s tim da se prema Tbr. 8/1 stranci može priznati samo nagrada za četiri takva podneska u visini koja je propisana za tužbu. Stoga je za sastavljanje podnesaka od 17. svibnja 2021. i 29. studenog 2023. trebalo odrediti nagradu u visini od 200,00 eura za svaki prema Tbr. 8/3 i Tbr. 54., umjesto u visini od 5.618,00 eura.

27. Žalitelj neosnovano osporava visinu nagrade za zastupanje na ročištima održanim 21. siječnja 2021. i 18. travnja 2024. jer se na njima raspravljalo o glavnoj stvari i izvodili dokazi, te nakon toga zaključeno raspravljanje, ali je nagradu za zastupanje na ročištima održanim 15. listopada 2020. i 31. ožujka 2021. trebalo odrediti prema Tbr. 9/2 i Tbr. 54., dakle u visini od 2.809,00 eura za svako umjesto 5.618,00 eura., jer se na tim ročištima raspravljalo samo o procesnim pitanjima. Dakle, tuženiku su nepravilno priznati troškovi u ukupnom iznosu od 16.454,00 eura.

28. Zato je na temelju odredbe članka 368. stavka 1. ZPP-a tužiteljeva žalba odbijena kao neosnovana i prvostupanjska presuda potvrđena u dijelu kojim je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev za utvrđenje osnovanim osporavanja tuženikove tražbine drugog višeg isplatnog reda u iznosu od 372.717,76 eura i naloženo tužitelju da tuženiku nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 45.344,00 eura, a u preostalom dijelu je ta presuda preinačena na temelju članka 373.a i članka 373. ZPP-a.

Zagreb, 17. prosinca 2024.

Predsjednik vijeća
Raoul Dubravec